- 14 DEC 1964
Coördinatie

Co

L.9063/2.

KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

)VIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 16e oktober 1964 door de Minister van Sociale Voorzorg verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot wijziging van het koninklijk besluit van 17 juni 1955 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders en van het koninklijk besluit van 7 juni 1962 tot uitvoering van de wet van 3 april 1962 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders en bedienden", heeft de 5e november 1964 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre de la Prévoyance sociale, le 16 octobre 1964, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "modifiant l'arrêté royal du 17 juin 1955 portant règlement général du régime de retraite et de survie des ouvriers et l'arrêté royal du 7 juin 1962 portant exécution de la loi du 3 avril 1962 relative à la pension de retraite et de survie des ouvriers et des employés", a donné le 5 novembre 1964 l'avis suivant:

C. E. - R. S.
Sortie - Uitgang
14.XII.64

ALGEMENE OPMERKING.

Het onderwerp van dit ontwerp is drieledig :

1° het invoeren van een facultatieve regeling, waarbij het voor gewezen arbeiders mogelijk wordt bepaalde jaren gedurende welke zij geen arbeid hebben verricht, voor de vaststelling van hun arbeiderspensioen in aanmerking te doen nemen, mits zij daarvoor een bijdrage betalen (artikel 2 van het ontwerp, in zover het een artikel 3bis invoegt in het koninklijk besluit van 17 juni 1955);

2° het bepalen van de voorwaarden waaronder studiejaren met perioden van tewerkstelling als arbeider kunnen worden gelijkgesteld (artikel 2 van het ontwerp, in zover het een artikel 3ter invoegt in het voornoemde koninklijk besluit);

3° het bepalen van de perioden van inactiviteit die met arbeidsperioden worden gelijkgesteld (artikel 4 van het ontwerp).

De onder 1° genoemde facultatieve regeling voor gewezen arbeiders vindt haar rechtsgrond in artikel 6, derde lid, van de wet van 21 mei 1955, volgens hetwelk de Koning "het niet verplichte voordeel van de bij deze wet ingestelde regeling (kan) uitbreiden tot gewezen arbeiders evenals tot de echtgenoten van arbeiders of van gewezen arbeiders".

.../...

De onder 3° genoemde bepalingen betreffende de gelijkstelling van perioden van inactiviteit vinden hun rechtsgrond in artikel 2, derde lid, van dezelfde wet, volgens hetwelk "de Koning bepaalt welke perioden van inactiviteit gelijkgesteld worden met de perioden van activiteit, die in de loopbaan vervat zijn".

Deze wetsbepaling zou ook als rechtsgrond kunnen dienen voor de onder 2° genoemde regelen betreffende het in aanmerking nemen der studiejaren, indien deze jaren gewoonweg met arbeidsperioden werden gelijkgesteld.

Volgens het ontwerp worden die studiejaren echter maar in aanmerking genomen in de mate waarin de betrokkene daarvoor een bijdrage betaalt. De betrokkene heeft dus de keuze die jaren volledig, gedeeltelijk of helemaal niet in aanmerking te doen nemen, en die keuze wordt bepaald door het bedrag van de door hem vrijwillig betaalde bijdragen.

De onder 2° genoemde regeling voert dus in werkelijkheid een facultatieve pensioenregeling voor gewezen studenden in, welke veel gelijkenis vertoont met die voor gewezen arbeiders. Zij zou dus in het genoemde artikel 6, derde lid, van de wet van 21 mei 1955 een rechtsgrond kunnen vinden, op voorwaarde dat aan het door dit artikel gestelde vereiste is voldaan, dat het gaat om gewezen arbeiders of echtgenoten van arbeiders of van gewezen arbeiders.

.../...

Aan dit vereiste is voldaan, in zover het gaat om de in artikel 3ter, § 1, eerste lid, 2°, bedoelde arbeiders, die overleden zijn tijdens hun studies of vooraleer een beroepsarbeid na de studies werd verricht, omdat hier als voorwaarde wordt gesteld, dat de betrokkene vóór de aanvang der studies arbeider moet geweest zijn.

Aan dit vereiste is daarentegen niet voldaan, in zover het gaat om de in artikel 3ter, § 1, eerste lid, 1°, bedoelde arbeiders, aangezien het in dit geval alleen vereist is, dat zij na hun studies arbeider zijn geweest, wat niet noodzakelijk impliceert, dat het om gewezen arbeiders gaat.

Volgens de gemachtigde ambtenaren van de Regering zou de ontworpen regeling haar rechtsgrond vinden in artikel 6, tweede lid, van de wet van 21 mei 1955, dat luidt :

"De Koning kan, volgens de modaliteiten die hij bepaalt, het genot van de regeling, bij deze wet ingevoerd, uitbreiden tot andere personen dan die beoogd in artikel 1, eerste lid, alsook tot hun weduwen, met uitzondering evenwel van de personen, vermeld in artikel 1, tweede lid".

De bedoeling van deze bepaling is kennelijk niet een periode van de loopbaan van de arbeider, gedurende welke hij niet in die hoedanigheid heeft gewerkt, voor de vaststelling van zijn pensioenaanspraken in aanmerking te nemen, noch een facultatieve pensioenregeling in te voeren.

.../...

Uit de parlementaire voorbereiding blijkt, dat deze bepaling werd ingevoegd om de pensioenregeling uit te breiden tot arbeiders, die tewerkgesteld zijn ingevolge een arbeidsverhouding, waarvan de aard niet nauwkeurig kan worden bepaald (Senaat, 1954-1955, Gedr.St., nr 98, blz. 60).

Dat het niet om de invoering van een facultatieve pensioenregeling gaat, blijkt overigens uit het feit dat artikel 6 van de wet van 21 mei 1955 door de wet van 10 mei 1958 werd aangevuld met een nieuwe bepaling, die de Koning uitdrukkelijk toelaat een facultatieve pensioenregeling voor gewezen arbeiders in te voeren. Deze toevoeging ware overbodig geweest, indien artikel 6, tweede lid, de betekenis had die de Regering eraan hecht.

Wanneer men de ontworpen regeling in verband met het in aanmerking nemen van de studiejaren toetst aan de tekst van de wet van 21 mei 1955, lijkt deze derhalve niet op vaste grond te rusten.

De rechtsgrond lijkt nog twijfelachtiger, wanneer men bovendien de bedoeling van de wetgever tracht te achterhalen door de arbeiderspensioenwet van 21 mei 1955 te vergelijken met de bediendenpensioenwet van 12 juli 1957.

De laatstgenoemde wet bevat dezelfde bepalingen als die van 21 mei 1955 wat betreft de bevoegdheid van de Koning om perioden van inactiviteit met arbeidsperioden gelijk te stellen, om het toepassingsgebied van de wet uit te breiden en om een facultatieve pensioenregeling voor gewezen bedienden in te voeren (artikelen 3, § 1, derde lid, en 8, tweede en derde lid).

In de bepaling betreffende de facultatieve regeling (artikel 8, derde lid) is weliswaar een klein verschil in de tekst te bespeuren. De Franse versie luidt immers "Il peut notamment étendre le bénéfice facultatif ...", wat erop zou kunnen wijzen dat deze bepaling maar een verduidelijking is van het vorige lid, waaruit de gevolgtrekking zou kunnen worden gemaakt, dat de Koning de uitbreiding van het toepassingsgebied ook onder de vorm van een facultatieve regeling zou kunnen invoeren.

Het woord "notamment" komt echter alleen in de Franse en niet in de Nederlandse versie voor. De parlementaire voorbereiding van de wet laat niet toe de reden van dit verschil te achterhalen. Vermoedelijk geeft de Nederlandse tekst de bedoeling van de wetgever juist weer. Want wanneer in 1958 de betrokken bepaling in de wet van 21 mei 1955 wordt ingevoegd, wordt het woord "notamment" in de Franse versie weggelaten, hoewel de uitgesproken bedoeling was deze wet met de bediendenpensioenwet in overeenstemming te brengen (Kamer 780 , 1956-1957, nrs 1 en 3, blz. 2 ; Senaat 1957-1958, Gedr.Stuk, nr 287, blz. 1).

Behoudens de voornoemde bepalingen die in beide pensioenwetten voorkomen, bevat de wet van 12 juli 1957 nog een bepaling, waarbij aan de Koning wordt opgedragen "het bedrag en de voorwaarden van de storting der forfaitaire persoonlijke bijdrage" te bepalen mits betaling waarvan de bediende de gelijkstelling van studiejaren met jaren van werkelijke tewerkstelling kan vragen (artikel 8, eerste lid, 7°).

.../...

Het lijdt dus geen twijfel, dat de wetgever in 1957 geoordeeld heeft, dat de eerstgenoemde bepalingen niet voldoende waren om een regeling van gelijkstelling van studiejaren mits betaling van bijdragen in te voeren, maar dat daartoe een uitdrukkelijke tekst was vereist. Aangezien zulke tekst niet voorkomt in de wet van 21 mei 1955, mag hieruit worden afgeleid, dat de wetgever in 1955 een gelijksoortige regeling in de arbeiderspensioenwet niet heeft willen invoeren.

Daarbij komt nog, dat het genoemde artikel 8, eerste lid, 7°, van de wet van 12 juli 1957 onlangs werd gewijzigd door de wet van 11 juni 1964. Doel van die wijziging was onder meer dat de gelijkstelling van de studiejaren niet alleen door de bediende zelf, maar gebeurlijk ook door diens weduwe kon worden gevraagd (Kamer 704, 1963-1964, nr 1).

Tijdens de bespreking van het wetsvoorstel in de Kamercommissie werd opgemerkt, dat "de toestand van de studenten in de arbeidssector niet geregeld is en voor de bedienden nog veel te eng is opgevat".

Hierop werd geantwoord, "dat al de door de leden, en terecht trouwens, aangehaalde feiten, wijzigingen veronderstellen aan de uitvoeringsbesluiten" en dat deze besluiten in voorbereiding zijn "waarbij de assimilatie en de herwaardering van de studiejaren, zowel voor arbeiders als bedienden worden voorzien".

En het verslag vervolgt daarop :

"Het voorstel daarentegen brengt wijzigingen,niet aan de uitvoeringsbesluiten, maar aan de wet zelf :

1° omdat de wet geen gewag maakt van de weduwen en zij dus uitdrukkelijk moeten worden vernoemd.

...

Daarom is een wijziging aan de "wet" noodzakelijk.

Het voorstel maakt het mogelijk de assimilatiegevallen te regelen die niet door loutere uitvoeringsmaatregelen kunnen geregeld worden" (Kamer 704, 1963-1964, nr 3, blz. 2 en 3).

Uit deze bespreking blijkt wel, dat de wetgever in 1964 een gelijkstelling van de studiejaren ook voor de arbeiders wenselijk heeft geacht. Maar even duidelijk blijkt eruit, dat in zijn opvatting zulke regeling alleen door de Koning mag worden uitgevaardigd,indien hij daartoe uitdrukkelijk door de wetgever is gemachtigd.

Aangezien zulke wetsbepaling in de arbeiderspensioenwetgeving ontbreekt, kan de ontworpen regeling niet worden uitgevaardigd, vooraleer de wet van 21 mei 1955 is aangevuld met een bepaling zoals die welke in de wet van 12 juli 1957 voorkomt.

Mocht de Regering menen in afwachting van die wetswijziging de studiejaren zonder bijdragebetaling te kunnen gelijkstellen met arbeidsperioden bij toepassing van artikel 2, derde lid, van de wet van 21 mei 1955, dan dient te worden opgemerkt, dat de wetgever een daartoe strekkend amendement bij de wet van 12 juli 1957 uitdrukkelijk van de hand heeft gewezen, omdat hij het nodig oordeelde dat de betrokkene voor die jaren een bijdrage zou betalen (zie Senaat, 1956-1957, Gedr. Stuk, nrs 121 en 149, blz. 1 ; Hand. 21 februari 1957, blz. 732-734). Ook zulke regeling blijkt dus in te gaan tegen de wil van de wetgever.

In de huidige stand van de wetgeving dient derhalve het door artikel 2 van het ontwerp ingevoegde artikel 3ter van het koninklijk besluit van 17 juni 1955 te worden weggelaten.

.../...

BIJZONDERE OPMERKINGEN.

In artikel 1 van het ontwerp bestaat geen overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse versie, in zover in de eerste sprake is van "periodes van inactiviteit" en in de tweede van "journées d'inactivité". Rekening houdend met de terminologie die in artikel 2, § 1, derde lid, van de wet van 21 mei 1955 wordt gebruikt, leze men "de met arbeidsperioden gelijkgestelde perioden van inactiviteit" in plaats van "de met arbeidsdagen gelijkgestelde periodes van inactiviteit".

In de Nederlandse versie van dit artikel leze men bovendien "worden de woorden" in plaats van "zijn de woorden",en schrappe men de dubbele punten.

\+

\+ \+

Rekening houdend met de algemene opmerking dient de inleidende zin van artikel 2 van het ontwerp als volgt te worden gelezen :

"In hetzelfde besluit wordt een artikel 3bis ingevoegd, dat als volgt luidt : ...".

Aangezien in het arbeidsovereenkomstenrecht "verbreking zonder geldige reden" wijst op een beëindiging zonder dringende reden en niet op een beëindiging zonder of met onvoldoende opzegging, wat in dit ontwerp eveneens is bedoeld, gebruike men in de inleidende zin van het nieuwe artikel 3bis, § 1, liever de ruimere omschrijving "onregelmatige beëindiging".

Men leze voorts de aanhef van deze bepaling als volgt :

"Ingeval de werkgever na 31 december 1954 de arbeidsovereenkomst onregelmatig beëindigt, kan de arbeider, die laatstelijk onder de wet van 21 mei 1955 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders viel, die geen beroepsarbeid hervat en die ...".

In de Nederlandse versie van § 1, a en b, leze men "onregelmatige beëindiging" in plaats van "onwettige verbreking", "onbepaalde tijd" en "bepaalde tijd" in plaats van "onbepaalde duur" en "bepaalde duur", "dringende reden" in plaats van "geldige reden", "beëindigt" in plaats van "verbreekt" en "beëindigd" in plaats van "verbroken".

In de Nederlandse versie van de §§ 2, 3 en 5 brenge men de volgende wijzigingen aan :

1° In § 2 schrijve men "de genoemde wet van 21 mei 1955" in plaats van "de wet van 21 mei 1955 voormeld" en "gedurende welke" in plaats van "gedurende dewelke".

2° In § 3 leze men "aan de genoemde wet van ..." en "kan het voordeel van de bij die wet ..." in plaats van "kan de bij genoemde wet ..."; in fine schrijve men "uitzonderlijke reden" in plaats van "aanvaardbare reden".

3° In § 5, derde lid, schrijve men "ofwel, in deze beoogd ..." in plaats van "en, in deze beoogd ...".

In § 6 wordt gewag gemaakt van een beslissing die eerst in § 8 nader wordt bepaald. Duidelijkheidshalve schrijve men daarom in het eerste lid van § 6 "de in § 8 bedoelde beslissing".

In de Nederlandse versie van de §§ 6, 7, 8 en 10 brenge men de volgende wijzigingen aan :

1° In § 6, vierde lid, leze men "binnen zes maanden" in plaats van "binnen 6 maand", "invorderbaar zijn" in plaats van "worden ingevorderd", "bij een ter post aangetekende brief" in plaats van "per aangetekende brief" en "belangwekkende reden" in plaats van "verantwoorde reden".

2° In § 7, eerste lid, leze men "... moet aan de Rijksdienst een aanvraag bij een ter post ...".

3° In § 7, tweede lid, schrijve men "de mogelijkheid" in plaats van "het vermogen".

4° In § 8, eerste lid, dient het bepalend lidwoord het woord "belanghebbende" vooraf te gaan.

5° In § 8, tweede lid, schrijve men tweemaal "hij" in plaats van "zij" en vervange men "uitgeoefend" door "gedaan".

6° In § 10 leze men "In voorkomend geval" in plaats van "Desgevallend".

\+

\+ \+

In de Nederlandse versie van artikel 3 van het ontwerp schrappe men de dubbele punten.

\+

\+ \+

.../...

In de inleidende zin van artikel 4 leze men "wordt door de" in plaats van "is door".

Volgens het bepaalde in § 1, A, 1°, worden met arbeidsperioden gelijkgesteld de werkloosheidsperioden waarvoor de bij de werkloosheidsregeling bepaalde uitkeringen worden toegekend.

Het voordeel van deze bepaling wordt ongetwijfeld genoten door de uitkeringsgerechtigde werklozen die beroepsopleiding genieten, aangezien deze hun aanspraak op werkloosheidsuitkering behouden krachtens artikel 86 van het koninklijk besluit van 20 december 1963 betreffende arbeidsvoorziening en werkloosheid.

Beroepsopleiding kan echter ook genoten worden door werknemers en zelfstandigen (artikel 83), die geen aanspraak op werkloosheidsuitkering maar op een loondervingsvergoeding hebben (artikel 106, § 1).

Indien de Regering het voordeel van de gelijkstelling ook aan deze personen wil toekennen, verdient het aanbeveling hiervan uitdrukkelijk melding te maken.

In het bepaalde onder § 1, A, 7°, b, leze men : "... rechtscolleges opgericht met het oog op de toepassing van de sociale wetgeving".

In de Nederlandse versie van § 1 brenge men bovendien de volgende wijzigingen aan :

1° In A, 1°, 2°, 3° en 8° schrijve men "waarvoor" in plaats van "voor dewelke".

2° In A, 5°, leze men in de inleidende zin "die op het voordeel dezer verzekering gerechtigd zijn" in plaats van

.../...

"die het voordeel dezer verzekering genieten" ter wille van de overeenstemming met het ontwerp L. 9064/2 en met de terminologie gebruikt in artikel 21 van de wet van 9 augustus 1963 op de ziekte- en invaliditeitsverzekering; onder c leze men "inzake" in plaats van "op het stuk van de".

3° In A, 6°, leze men "gedurende welke de" in plaats van "gedurende dewelke".

4° In A, 7°, a, schrijve men "waarvoor de" in plaats van "voor hetwelk"; onder c leze men "voorlopige" in plaats van "preventieve" en "de betrokkene".

5° Het bepaalde onder A, 9°, leze men als volgt : "de door de vakorganisaties erkende stakingsperioden en de perioden van arbeidsonderbreking ingevolge uitsluiting".

6° In A, 10°, leze men "... van een verblijf in een recruterings- en selectiecentrum en van een hospitalisatie bevolen door een recruterings- en selectiecentrum".

7° In A, 11°, leze men "waarvoor de" in plaats van "voor dewelke".

In de Nederlandse versie van § 2 leze men "welke 1 januari 1945 voorafgaan, zijn die bepaald in § 1, B" in plaats van "die 1 januari 1945 voorafgaan, zijn deze waarin voorzien in sub § 1, B, van dit artikel". In de Franse versie schrappe men de woorden "du présent article".

In de Nederlandse versie van § 3, eerste en derde lid, dient het bepalend lidwoord het woord "betrokkene" vooraf te gaan.

In de Nederlandse versie van § 4, eerste lid, leze men "waarin" in plaats van "in dewelke".

+

+ +

Aangezien artikel 5 van het ontwerp een wijziging aanbrengt in een ander koninklijk besluit dan dat wat door de artikelen 1 tot 4 en 6 wordt gewijzigd, dient artikel 5 na artikel 6 te worden geplaatst. In de Nederlandse versie van het laatstgenoemde artikel leze men bovendien "wordt opgeheven" in plaats van "is ingetrokken".

+

+ +

Artikel 27 van het koninklijk besluit van 17 juni 1955 bepaalt een maximum aantal dagen die op de individuele rekening mogen worden ingeschreven.Volgens deze bepaling komen zowel de werkelijke arbeidsdagen als de gelijkgestelde dagen voor de vaststelling van dit maximum in aanmerking.

Ingevolge het ontwerp van besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 juli 1957, dat gelijktijdig als onderhavig ontwerp aan de Raad van State werd overgemaakt (L. 9064/2), wordt in het genoemde besluit een bepaling ingevoegd, waarbij een zelfde maximum aantal dagen als in dit ontwerp wordt bepaald (zie artikel 5). Volgens die bepaling komen echter alleen de gelijkgestelde dagen voor de vaststelling van het maximum in aanmerking.

.../...

Het verdient alleszins aanbeveling de beide regelingen met elkaar in overeenstemming te brengen. Hiertoe kan een keuze worden gedaan tussen een van de twee bepalingen, tenzij de vergelijking van beide tot het besluit zou leiden, dat ze allebei enige aanpassing behoeven om zonder bezwaar in de twee betrokken pensioenregelingen te kunnen worden toegepast.

Indien tengevolge van deze opmerking artikel 27 van het koninklijk besluit van 17 juni 1955 moet worden gewijzigd, dient in onderhavig ontwerp een nieuw artikel 6 te worden ingevoegd, dat zijn plaats vindt na artikel 6 van het ontwerp, dat ingevolge de voorgaande opmerking artikel 5 wordt. Artikel 5 van het ontwerp wordt dan artikel 7.

OBSERVATION GENERALE.

Le projet a un triple objet :

1° il instaure un régime facultatif qui permet à d'anciens ouvriers de faire prendre en considération pour le calcul de leur pension d'ouvrier, moyennant versement d'une cotisation, certaines années pendant lesquelles ils n'ont pas effectué du travail (article 2 du projet, en tant qu'il insère un article 3bis dans l'arrêté royal du 17 juin 1955);

2° il détermine les conditions dans lesquelles des années d'études peuvent être assimilées à des périodes d'occupation comme ouvrier (article 2 du projet, en tant qu'il insère un article 3ter dans ledit arrêté royal);

3° il détermine les périodes d'inactivité qui sont assimilées à des périodes d'activité (article 4 du projet).

Le régime facultatif pour anciens ouvriers dont il est question au 1°, trouve son fondement légal dans l'article 6, alinéa 3, de la loi du 21 mai 1955, aux termes duquel le Roi "peut étendre le bénéfice facultatif du régime établi par la présente loi à d'anciens ouvriers ainsi qu'aux épouses d'ouvriers ou d'anciens ouvriers".

Le fondement légal des dispositions qui sont visées au 3° et sont relatives à l'assimilation de certaines périodes d'inactivité, réside dans l'article 2, alinéa 3, de la même loi, qui porte : "Le Roi détermine les périodes d'inactivité assimilées aux périodes d'activité que compren la carrière".

La même disposition pourrait servir de fondement légal aux règles visées au 2° et qui concernent la prise en considération des années d'études, si celles-ci étaient purement et simplement assimilées à des périodes d'activité.

Or, le projet ne prévoit la prise en considération de ces années d'études qu'autant que l'intéressé verse une cotisation à cette fin. L'intéressé pourra donc faire prendre ces années en considération en totalité ou en partie, ou encore ne pas les faire prendre en considération, son choix étant déterminé par le montant des cotisations qu'il aura versées volontairement.

En fait, les règles visées au 2° établissent un régime de pension facultatif pour d'anciens étudiants, fort semblable à celui des anciens ouvriers et qui pourrait trouver son fondement légal dans le susdit article 6, alinéa 3, de la loi du 21 mai 1955 pour autant que soit remplie la condition prévue par cet article, c'est-à-dire pour autant qu'il s'agisse d'ouvriers ou d'épouses d'ouvriers ou d'anciens ouvriers.

En l'espèce, il est satisfait à cette condition en ce qui concerne les travailleurs visés à l'article 3ter, § 1er, alinéa 1er, 2°, qui sont décédés au cours de leurs études ou avant d'avoir, à l'issue de celles-ci, exercé une activité professionnelle. Le projet exige, en effet, que l'intéressé ait eu la qualité d'ouvrier avant le début de ses études.

.../...

La condition n'est pas remplie en revanche, en ce qui concerne les travailleurs visés à l'article 3ter, § 1er, alinéa 1er, 1°, puisqu'il est uniquement exigé d'eux qu'ils aient été ouvriers après leurs études, ce qui n'implique pas nécessairement qu'il sont anciens ouvriers.

Selon les délégués du Gouvernement, le fondement légal du régime projeté réside dans l'article 6, alinéa 2, de la loi du 21 mai 1955, qui porte :

"Le Roi peut, suivant les modalités qu'il détermine, étendre le bénéfice du régime établi par la présente loi à d'autres personnes que celles visées à l'article 1er, alinéa 1er, ainsi qu'à leurs veuves, à l'exception toutefois des personnes visées à l'article 1er, alinéa 2".

Cette disposition n'a manifestement pas pour but de faire entrer en compte, pour la détermination des titres à la pension, une période de la carrière pendant laquelle l'ouvrier n'a pas été occupé en cette qualité, ni d'établir un régime de pension facultatif.

Il ressort des travaux préparatoires qu'elle a été insérée dans la loi aux fins d'étendre le bénéfice du régime de pension aux travailleurs occupés en vertu d'un contrat dont la nature ne peut être déterminée avec précision (Sénat, 1954-1955, Doc. parl., n° 98, p. 60).

.../...

La preuve qu'elle n'établit pas un régime de pension facultatif se dégage du fait que la loi du 10 mai 1958 est venue compléter l'article 6 de la loi du 21 mai 1955 par une disposition habilitant expressément le Roi à instaurer un régime facultatif de pension en faveur d'anciens ouvriers. Si l'article 6, alinéa 2, avait la portée que le Gouvernement y attache, cette adjonction eût été superflue.

Rapproché du texte de la loi du 21 mai 1955, la réglementation concernant la prise en considération des années d'études, telle qu'elle est projetée, ne semble dès lors pas reposer sur une base légale certaine.

Ce fondement légal paraît plus douteux encore lorsqu'on s'efforce de discerner les intentions du législateur par la confrontation de la loi du 21 mai 1955 sur les pensions des ouvriers avec celle du 12 juillet 1957 relative à la pension des employés.

Cette dernière loi contient des dispositions similaires à celles de la loi du 21 mai 1955 quant au pouvoir du Roi d'assimiler certaines périodes d'inactivité à des périodes d'activité, d'étendre le champ d'application de la loi et d'établir un régime facultatif de pension pour les anciens employés (articles 3, § 1er, alinéa 3, et 8, alinéas 2 et 3).

Les deux versions de la disposition relative au régime facultatif accusent une légère divergence.

.../...

Le texte français porte que le Roi "peut notamment étendre le bénéfice facultatif ...", ce qui permettrait de dire que la disposition ne fait que préciser l'alinéa précédent; ce dont il serait permis de conclure que le Roi peut aussi étendre le champ d'application de la loi par l'instauration d'un régime facultatif.

Le mot "notamment" n'a toutefois pas d'équivalent dans la version néerlandaise. Les travaux préparatoires ne permettent pas de déceler un motif à cette divergence. C'est la version néerlandaise qui semble traduire le plus exactement les intentions du législateur puisque, lors de l'insertion, en 1958, de ladite disposition dans la loi du 21 mai 1955, le mot "notamment" a été omis dans la version française, alors cependant que le but clairement défini du législateur était de mettre cette loi en concordance avec la loi sur la pension des employés (Chambre 780, 1956-1957, n°s 1 et 3, p. 2; Sénat 1957-1958, Doc. parl. n°. 287, p. 1).

Outre lesdites dispositions communes aux deux lois sur les pensions, la loi du 12 juillet 1957 en prévoit encore une qui charge le Roi "de déterminer le montant et les conditions de versement de la cotisation personnelle forfaitaire", moyennant paiement de laquelle l'employé peut demander l'assimilation d'années d'études à des années de travail effectif (article 8, alinéa 1er, 7°).

./.

Il est hors de doute dès lors que le législateur de 1957 a jugé qu'à elles seules les dispositions visées en premier lieu n'autorisaient pas l'instauration d'un régime d'assimilation des années d'études moyennant paiement de cotisations, mais qu'un texte exprès était indispensable à cette fin. On peut déduire de l'absence d'une telle disposition dans la loi du 21 mai 1955, que le législateur de 1955 n'a pas entendu introduire un régime analogue dans la loi sur la pension des ouvriers.

A cela s'ajoute que l'article 8, alinéa 1er, 7°, de la loi du 12 juin 1957 vient d'être modifié par la loi du 11 juin 1964, en vue notamment de permettre non seulement à l'employé, mais aussi à sa veuve de solliciter l'assimilation d'années d'études (Chambre 704 , 1963-1964 , n° 1).

Au cours de la discussion de la proposition de loi en commission de la Chambre, il fut observé que "la situation des étudiants n'est pas réglée dans le secteur des ouvriers et qu'en ce qui concerne le secteur des employés, elle ne l'est pas encore d'une manière assez large".

Ce à quoi il fut répondu que "tous les faits cités - avec raison d'ailleurs - par les membres supposent des modifications aux arrêtés d'exécution" et que ces arrêtés "prévoyant l'assimilation et la valorisation des années d'études tant pour les ouvriers que pour les employés" sont en voie d'élaboration.

.../...

Et le rapport poursuivait :

"La proposition de loi, au contraire, apporte des modifications, non pas aux arrêtés d'exécution, mais à la loi même :

1° parce que la loi ne mentionne pas les veuves et qu'elles doivent donc être mentionnées explicitement,

...

C'est pour cette raison qu'il est nécessaire de modifier la "loi".

La proposition permet le règlement des cas d'assimilation qu'il n'est pas possible de régler par de simples mesures d'exécution" (Chambre 704, 1963-1964, n° 3, pp. 2 et 3).

S'il ressort clairement de ces discussions que le législateur de 1964 a jugé l'assimilation des années d'études souhaitable aussi à l'égard des ouvriers, il s'en dégage avec une égale netteté que, dans son esprit, le Roi ne saurait édicter une réglementation de cet ordre qu'à condition que la loi l'y habilite expressément.

A défaut d'une telle disposition légale dans la loi sur la pension des ouvriers, la réglementation projetée ne peut intervenir avant que la loi du 21 mai 1955 soit complétée par une disposition similaire à celle qui est reproduite dans la loi du 12 juillet 1957.

Si le Gouvernement, dans l'attente d'une modification de la loi dans le sens indiqué, estimait pouvoir, en application de l'article 2, alinéa 3, de la loi du 21 mai 1955, assimiler les années d'études à des périodes

.../...

d'activité sans versement de cotisations, il conviendrait d'observer que le législateur a expressément écarté par la loi du 12 juillet 1957 un amendement qui avait une telle portée, le paiement, par les intéressés, d'une cotisation couvrant ces années étant, à son avis, indispensable (voir Sénat, 1956-1957, Doc. parl. n°s 121 et 149, p. 1 ; Annales 21 février 1957, pages 732-734). Pareille manière de procéder irait donc, elle aussi, à l'encontre de la volonté du législateur.

Dans l'état actuel de la législation, il y a lieu, en conséquence, de supprimer l'article 3ter que l'article 2 du projet a pour objet d'insérer dans l'arrêté royal du 17 juin 1955.

OBSERVATIONS PARTICULIERES.

A l'article 1er du projet, il y a discordance entre les versions française et néerlandaise en ce que la première parle de "journées d'inactivité", et la seconde de "periodes van inactiviteit". Par souci de concordance avec la terminologie employée dans l'article 2, § 1er, alinéa 3, de la loi du 21 mai 1955, il convient de lire "les périodes d'inactivité assimilées à des périodes d'activité" au lieu de "les journées d'inactivité assimilées à des journées d'activité".

De plus, dans la version néerlandaise de l'article, il faut dire "worden de woorden" au lieu de "zijn de woorden" et supprimer les deux points.

+

+ +

.../...

Eu égard à l'observation générale, il convient de rédiger la phrase liminaire de l'article 2 du projet en ces termes :

"Dans le même arrêté, il est inséré un article 3bis ainsi conçu : ...".

Etant donné que la "rupture sans juste motif" ne s'entend, dans le droit relatif au contrat de louage de travail, que de la rupture sans motif grave alors que le projet vise aussi la rupture sans préavis ou avec préavis d'une durée insuffisante, il est préférable d'employer, dans la phrase liminaire du nouvel article 3bis, § 1er, l'expression "rupture irrégulière", qui est plus large.

Cette disposition gagnerait du reste à débuter ainsi qu'il suit :

"Si l'employeur, postérieurement au 31 décembre 1954, rompt irrégulièrement le contrat de travail, le travailleur qui était assujetti en dernier lieu au régime de la loi du 21 mai 1955 relative à la pension de retraite et de survie des ouvriers, qui ne reprend aucune activité professionnelle et qui ...".

Au § 1er, a et b, il convient de dire "rupture irrégulière" et "motif grave" au lieu de "rupture illicite" et "juste motif",et, dans la version néerlandaise, "onregelmatige beëindiging", "onbepaalde tijd", "bepaalde tijd", "dringende reden", "beëindigt" et "beëindigd" respectivement au lieu de "onwettige verbreking", "onbepaalde duur", "bepaalde duur", "geldige reden", "verbreekt" en "verbroken".

.../...

La version néerlandaise des §§ 2 , 3 et 5 appelle les modifications suivantes :

1° Au § 2, il convient de dire "de genoemde wet van 21 mei 1955" au lieu de "de wet van 21 mei 1955 voormeld" et "gedurende welke" au lieu de "gedurende dewelke".

2° Au § 3, il convient de dire "aan de genoemde wet van ..." et "kan het voordeel van de bij die wet ..." au lieu de "kan de bij genoemde wet ..." . In fine, les termes "uitzonderlijke reden" devraient être substitués aux termes "aanvaardbare reden".

3° Au § 5, alinéa 3, il convient de remplacer "en, in deze beoogd ..." par "ofwel, in deze beoogd ...".

Le § 6 fait référence à une décision dont il ne sera traité de manière circonstanciée qu'au § 8. Par souci de clarté, il conviendrait, en conséquence, de dire à l'alinéa 1er du § 6 "la décision visée au § 8".

Dans la version néerlandaise des §§ 6, 7, 8 et 10, il s'indique d'apporter les modifications suivantes :

1° Au § 6, alinéa 4, il convient d'écrire "binnen zes maanden" au lieu de "binnen 6 maand", "invorderbaar zijn" au lieu de "worden ingevorderd", "bij een ter post aangetekende brief" au lieu de "per aangetekende brief" et "belangwekkende reden" au lieu de "verantwoorde reden".

2° Au § 7, alinéa 1er, mieux vaudrait dire "... moet aan de Rijksdienst een aanvraag bij een ter post ...".

.../...

3° Au § 7, alinéa 2, les termes "de mogelijkheid" devraient être substitués aux termes "het vermogen".

4° Au § 8, alinéa 1er, il convient de faire précéder le mot "belanghebbende" de l'article défini.

5° Au § 8, alinéa 2, il faut dire deux fois "hij" au lieu de "zij" et remplacer "uitgeoefend" door "gedaan".

6° Au § 10, il y a lieu de dire "In voorkomend geval" et non "Desgevallend".

+

+ +

Dans la version néerlandaise de l'article 3, il convient de supprimer les deux points.

+

+ +

Dans la version néerlandaise de la phrase liminaire de l'article 4, il convient de dire "wordt door de" au lieu de "is door".

Le § 1er, A, 1°, assimile à des périodes d'activité les périodes de chômage pour lesquelles sont accordées certaines allocations prévues par la réglementation en matière de chômage.

Le bénéfice de cette disposition est indubitablement acquis aux chômeurs indemnisés qui reçoivent une formation professionnelle, ceux-ci conservant leurs droits aux allocations de chômage en vertu de l'article 86 de l'arrêté royal du 20 décembre 1963 relatif à l'emploi et au chômage.

.../...

Toutefois, peuvent aussi recevoir une formation professionnelle les travailleurs salariés et indépendants (article 83) qui, eux, ont droit non pas à des allocations de chômage, mais à une indemnité pour perte de salaire (article 106, § 1er).

Si le Gouvernement envisage d'étendre le bénéfice de l'assimilation à ces personnes, il importe que le texte le dise en termes formels.

Au § 1er, A, 7°, b, il convient d'écrire : "... juridictions instituées en vue de l'application de la législation sociale".

Dans la version néerlandaise du § 1er, il s'indique d'apporter les modifications suivantes :

1° Au A, 1°, 2°, 3° et 8°, écrire "waarvoor" au lieu de "voor dewelke".

2° Au A, 5°, écrire dans la phrase liminaire, par souci de concordance avec le projet L.9064/2 et avec la terminologie adoptée à l'article 21 de la loi du 9 août 1963 sur l'assurance contre la maladie et l'invalidité, "die op het voordeel dezer verzekering gerechtigd zijn" au lieu de "die het voordeel dezer verzekering genieten"; au c écrire "inzake" au lieu de "op het stuk van de ".

3° Au A, 6°, écrire "gedurende welke de "au lieu de "gedurende dewelke".

.../...

4° Au A, 7°, a, écrire "waarvoor de" au lieu de "voor hetwelk" ; au c, écrire "voorlopige" au lieu de "preventieve", et "de betrokkene".

5° Rédiger le A, 9°, comme suit : "de door de vakorganisaties erkende stakingsperioden en de perioden van arbeidsonderbreking ingevolge uitsluiting".

6° Au A, 10°, écrire : "... van een verblijf in een recruterings- en selectiecentrum en van een hospitalisatie bevolen door een recruterings- en selectiecentrum".

7° Au A, 11°, écrire "waarvoor de " au lieu de "voor dewelke".

Dans le § 2 de la même version, il convient d'écrire "welke 1 januari 1945 voorafgaan, zijn die bepaald in § 1, B" au lieu de "die 1 januari 1945 voorafgaan, zijn deze waarin voorzien in sub § 1, B, van dit artikel". Dans la version française, supprimer les mots "du présent article".

Dans la version néerlandaise du § 3, alinéas 1er et 3, il convient de faire précéder le mot "betrokkene" de l'article défini.

Au § 4, alinéa 1er, même version, écrire "waarin" au lieu de "in dewelke".

\+

\+ \+

.../...

Modifiant un autre arrêté royal que celui auquel des modifications sont apportées par les articles 1er à 4 et 6, l'article 5 du projet devrait venir après ce dernier. En outre, dans la version néerlandaise de l'article 6 du projet, il conviendrait d'écrire "wordt opgeheven" au lieu de "is ingetrokken".

\+

\+ +

L'article 27 de l'arrêté royal du 17 juin 1955 prévoit un nombre maximal de jours susceptibles d'être portés au compte individuel. En vertu de cette disposition, tant les journées de travail effectif que les journées assimilées entrent en compte pour la détermination de ce maximum.

Le projet d'arrêté modifiant l'arrêté royal du 30 juillet 1957, dont le Conseil d'Etat a été saisi en même temps que du présent projet (L.9064/2), prévoit l'insertion dans ce dernier arrêté d'une disposition fixant un nombre maximal de jours égal à celui que prévoit le présent projet (cf. article 5). Toutefois, cette disposition ne permet la prise en considération, pour déterminer le maximum, que des seules journées assimilées.

La mise en concordance des deux régimes est, en tout état de cause, hautement souhaitable. Une des deux dispositions pourra, à cette fin, être retenue, à moins qu'il apparaisse du rapprochement des dispositions en cause que les deux doivent subir certaines adaptations, pour pouvoir être appliquées dans les deux régimes de pension.

.../...

Si cette observation devait entraîner une modification de l'article 27 de l'arrêté royal du 17 juin 1955, il y aurait lieu à insertion, dans le présent projet, d'un article 6 nouveau, qui prendrait place après l'article 6 du projet, lequel devient l'article 5, eu égard à l'observation qui précède. L'article 5 du projet deviendrait alors l'article 7.

De kamer was samengesteld uit — La chambre était composée de

de Heren :	F.LEPAGE,	staatsraad,	voorzitter,
Messieurs :		conseiller d'Etat,	président,
	H.BUCH,	staatsraden,	
	G.VAN BUNNEN,	conseillers d'Etat,	
	J.LIMPENS,	bijzitters van de afdeling wetgeving,	
	R.de RYKE,	assesseurs de la section de législation,	
Mevrouw :	J.DE KOSTER,	adjunct-griffier,	griffier.
Madame :		greffier adjoint,	greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H.H.BUCH.

Het verslag werd uitgebracht door de H.H.LENAERTS, auditeur.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M.H.BUCH.

Le rapport a été présenté par M.H.LENAERTS, auditeur.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER, — DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) J.DE KOSTER. — (get.) F.LEPAGE.